

УДК 78.011.26.036.071(410)Стінг(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/30.212251>

Олена СТЕЦКОВИЧ,
orcid.org/0000-0002-9527-1211
аспірант факультету музичного мистецтва
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) *elenka.stetskovich@gmail.com*

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ Г. М. Т. САМНЕРА (СТІНГА): АСПЕКТИ ВИЯВУ МИСТЕЦЬКОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ

У статті характеризуються риси мистецької особистості й творчої діяльності відомого британського поп- та рок-музиканта Г. М. Т. Самнера, який набув широкої популярності під артистичним псевдонімом Стінг.

Стінг є одним з найпопулярніших у світі корифеїв поп- та рок-музики, котрий вже майже півстоліття демонструє яскраві творчі досягнення та є взірцем універсальної особистісної і діяльнісної багатогранності. Творчість цього майстра набула важливого значення у мистецькому просторі сьогоденної масової музики.

Актуальність теми статті зумовлена широтою і культурною значущістю мистецько-творчої і суспільної діяльності видатного британського музиканта, яка дотепер не набула цілісного мистецтвознавчого та культурологічного осмислення, а також нарізкою необхідністю цілісного музикознавчого осмислення творчих надбань та проявів мистецького універсалізму Стінга – композитора, співака, гітариста, актора.

У статті розглядається місце Стінга у розмаїтому просторі сучасної масової музичної культури. Надається стислий огляд мистецтвознавчих джерел, присвячених висвітленню творчої біографії митця та його художніх здобутків. Висвітлюються основні напрями мистецької та культуротворчої діяльності Стінга та його творчі досягнення. Визначаються особистісні та професійні ознаки мистецького універсалізму Стінга, пов'язані з поєднанням в одній особі поета, актора, композитора та музиканта-виконавця (співака і гітариста). Розкриваються провідні змістовні, стильові та жанрові характеристики пісенної творчості музиканта. Висвітлюються принципові ознаки музичного мислення та музичної мови Стінга-композитора та риси його виконавського стилю.

Перспективи подальших досліджень цієї проблематики полягають у ґрунтовному дослідженні тих аспектів композиторської та виконавської творчості Стінга, які досі залишалися поза увагою науковців, зокрема, осмислення вербальної та музичної мови митця, здійснення музикознавчого та лінгвістичного аналізу його найвагоміших пісень, а також детальний аналіз змісту та характеру основних етапів творчого шляху британського артиста-універсала.

Ключові слова: Стінг, творча особистість, мистецька індивідуальність, співак, композиторська творчість, авторське мислення, виконавський стиль, музична інтерпретація, вокальні твори, масова музична культура.

Olena STETSKOVYCH,
orcid.org/0000-0002-9527-1211
Postgraduate Student at the Faculty of Music
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) *elenka.stetskovich@gmail.com*

THE WORKS BY G. M. T. SUMNER (STING): ASPECTS OF ARTISTIC INDIVIDUALITY EXPRESSION

The article characterizes the features of artistic personality and creative activity of the famous British pop and rock musician G. M. T. Sumner, who gained wide popularity under the artistic pseudonym Sting. Sting's place in the diverse space of modern mass music culture is considered.

Sting is one of the world's most popular luminaries of pop and rock music, who for almost half a century has demonstrated brilliant creative achievements and is a model of universal personal and activity diversity. The work of this master has become important in the artistic space of modern mass music.

The relevance of the subject of the article is justified by the breadth and cultural significance of the artistic, creative and social activities of this prominent British musician, who has not yet acquired a comprehensive understanding in the art history and culturology, as well as by the overriding need for a comprehensive musicological study of the artistic accomplishment and manifestations of Sting's artistic universalism as a composer, singer, guitarist and actor.

The article considers Sting's place in brief overview of art sources devoted to the coverage of the artist's creative biography and his artistic achievements is provided. The main directions of Sting's artistic and cultural activity and his creative achievements are covered. The personal and professional features of Sting's artistic universalism, associated with the combination of a poet, actor, composer and musician-performer (singer and guitarist) in one person, are determined.

The leading meaningful, stylistic and genre characteristics of the musician's song creativity are revealed. The principal features of Sting-composer's musical thinking and musical language and features of his performing style are highlighted.

The prospects for further research of this theme include a thorough study of those aspects of Sting's composing and performing works that have been left unaddressed by scholars, in particular the comprehension of the artist's of his most important songs, and a detailed analysis of the meaning and character of the stages of artistic path of this all-round British artist.

Key words: *Sting, creative personality, artistic personality, singer, composing works, author thinking, performing style, musical interpretation, vocal works, mass musical culture.*

Постановка проблеми. В контексті розвитку сучасної масової культури, яка суттєво впливає на художню свідомість доби та визначає духовне обличчя епохи, в реаліях сьогоденної гуманітаристики, котра знаходиться в пошуках відповідного теоретичного обґрунтування художніх явищ, принципово важливим є осмислення мистецьких надбань вітчизняних і зарубіжних музикантів, що ілюструють багатство різновидів творчої діяльності та власним досвідом розширюють горизонти уявлень про сучасне мистецтво.

У мистецькому просторі сьогоденної масової музики, розмаїто презентованої носіями різних традицій та стильових напрямів, важливого значення набула творчість одного з найпопулярніших у світі корифеїв поп- та рок-музики британського музиканта Гордона Метью Томаса Самнера (відомого під сценічним псевдонімом *Sting*), який майже півстоліття демонструє яскраві творчі досягнення та приклад особистісної і діяльнісної багатогранності. «Об'єднавши в одній особі іпостасі композитора, інструментального та вокального виконавця, актора і суспільного діяча, Г. М. Т. Самнер втілює творчий тип сучасного універсального митця» (Самін, 2004: 143).

Творчість Стінга, яка є яскравим віддзеркаленням стильових процесів у масовій музичній культурі другої половини ХХ – початку ХХІ ст., щільно пов'язана з такими найзначнішими явищами, як рок-, поп- і джазова музика. Ці феномени неакадемічної царини музики значною мірою утворюють новий стильовий «портрет» епохи ХХ – початку ХХІ ст. та є вагомим складником творчості музиканта.

Актуальність теми статті зумовлена широтою і культурною значущістю мистецько-творчої і суспільної діяльності видатного британського музиканта, яка й дотепер не набула цілісного мистецтвознавчого та культурологічного осмислення, а також назрілою необхідністю цілісного музикознавчого осмислення творчих надбань та проявів мистецького універсалізму Стінга – композитора, співака, гітариста, актора.

Аналіз досліджень. Середнявних у сучасному музикознавстві досліджень мистецької постаті і творчої діяльності Г. М. Самнера (Стінга) визна-

чається декілька праць англійських дослідників, зокрема, роботи В. Арта «Гостра особистість. Творча біографія співака» [Арт, 2007], У. Кларксона «Стінг. Таємниці життя Гордона Самнера», К. Уелча «“Полис” та Стінг»², К. Вуда «Стінг. Сповідь грішника. Життєвий та творчий шлях»³. Вагомим підґрунтям вивчення творчої постаті митця є автобіографія співака «Стінг. Розбита музика: це історія про мене, якого ніхто не знає» (Стінг, 2005), яка у 2005 р. була опублікована у російськомовному перекладі М. Макарова. Дослідженню мистецької постаті Стінга приділяли увагу такі музикознавці, як В. Шмерлінг⁴, Д. Самін⁵, О. Чубикін⁶. У своїх працях зазначені науковці досліджували творчість митця з боку його чуттєвої духовної організації, аналізували події життєтворчості, які привели співака до музичного Олімпу.

Творчість Стінга розглядається також у численних наукових статтях та оглядових екскурсах з проблем сучасної західної масової культури та популярного музичного виконавства. Зауважимо, що більшість публікацій, присвячених митцю, є англомовними, втім, окремі з них були переведені для вітчизняного читача. У цих публікаціях дослідницька увага авторів зосереджується переважно на біографічних питаннях, проте серед них є й проблемні розвідки, які розкривають змістовні аспекти творчої діяльності англійського музиканта.

На початку ХХІ ст. ім'я Стінга доволі часто згадується в музичній періодиці, а також у музикознавчій літературі у зв'язку з його активною

¹Кларксон У. Стінг. Тайны жизни Гордона Самнера. Ростов н/Д : Феникс, 1998. 480 с.

²Уэлч К. «Полис» и Стинг. Москва : Б. и., 1997. 132 с.

³Вуд К. Стинг: Исповедь грешника: Жизненный и творческий путь британского певца. *Караван историй*. 2004. №10. 111 с.

⁴Шмерлинг В. Стинг: «Сакральная миссия выполнима!» Британский певец Стинг. *Ровесник*. 2004. № 2. С. 46–47.

⁵Самин Д. Сто великих вокалистов. Москва : Вече, 2004, 479 с. [2];

Самин Д. Сто великих композиторов. Москва : ВЕЧЕ, 2010. 430 с.

⁶Чубыкин О. Сделай сам: [О британском певце Стинге]. *Мари Клер*. 2003. № 25. С. 54–56.

виконавською діяльністю та творчим спілкуванням не лише з відомими естрадними співаками, а також із зірками класичної сцени, одним з таких був легендарний Лучано Паваротті.

Мета статті – визначити особливості мистецької діяльності Г. М. Т. Самнера (Стінга) та надати їй загальну характеристику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мистецька діяльність видатних композиторів-виконавців традиційно приваблює сучасну наукову думку. До таких музикантів і належить всесвітньо визнаний сучасний англійський співак Г. М. Т. Самнер (Стінг) – талановитий шоумен, композитор і популярний артист-виконавець, який отримав 17 премій «Греммі» й заслужено вважається справжньою легендою світової рок-сцени. Також він є відомим суспільним, громадським і культурним діячем.

В роки найбільшої слави співака преса приділяла надмірну увагу його постаті. Журналісти описують Стінга, як блакитноокого, спортивного, провінційного вчителя, який пише талановиті тексти та поєднує їх із власною цікавою музикою. «Г. М. Самнера називали “золотим хлопчиком” рок-музики і наводили у приклад більш непричепуреним і менш вмілим і талановитим виконавцям» (Арт, 2007: 28).

Гордон Метью Самнер належить до артистів-універсалів. Головна сфера творчої самореалізації й авторського самовираження Стінга – музична творчість, яка вирізняється стилістичною амбівалентністю, полілексичністю, поєднанням різних мистецьких площин, стильових граней.

Для Г. М. Самнера як справжнього митця з широким світоглядом, що вбирає, акумулює в своєму особистісному і творчому досвіді образи світу, значеннєві події й усі барви життя у його різних проявах, та багатогранної і універсальної творчої особистості, діяльної натури, яка займає активну суспільну, громадську і мистецьку позиції, властиві свобода і висока міра відповідальності за свою справу.

Стінг є плідним автором з оригінальним музичним мисленням. Основу його мистецького доробку, що охоплює всі періоди життя співака, складає пісенна творчість. Авторський набуток Стінга-композитора складається з багатьох альбомів, всі вони мають нагороди й комерційний успіх. Декілька пісень з кожного альбому обов'язково стають світовими хітами та отримують визнання у музичному просторі. Автором створено на етапі сьогодення більше 10 альбомів та більше двадцяти синглів.

Проте, попри широку популярність мистецької постаті та пісенної творчості британського музи-

канта, наукова література, присвячена творчій діяльності Стінга є нечисленною. За жанровим змістом наукова аналітика презентована насамперед окремими публікаціями.

Необхідним для сучасного музикознавства є теоретичне визначення загальних стильових характеристик композиторської та виконавської творчості музиканта, його своєрідної манери концертного виконання своїх авторських творів на публіці.

В автобіографії «Стінг. Розбита музика: це історія про мене, якого ніхто не знає» (Стінг, 2005) автор розкриває маловідомі факти свого життя, висвітлює особливості своєї творчої біографії, свої перемоги та провали, узагальнює свій індивідуальний досвід у мистецтві й занурює в глибини своїх особистісних переживань (більш втрати близьких, зради друзів та інші удари долі). Шлях, яким видатний музикант дійшов до слави, від самого початку.

Однією з найбільш значних подій творчої діяльності Стінга став його концертний виступ у благодійному концерті (1992) в дуєті з легендою сучасної оперної сцени Лучано Паваротті. Метри класичної та естрадної музики заспівали в дуєті пісню “Panis Angelicus”, створену в 1872 р. видатним французьким композитором та органістом Сезаром Франком на слова одного з найшанованіших отців християнської церкви Святого Фоми Аквінського (XIII ст.).

Виступ Стінга в дуєті із зіркою світової опери Л. Паваротті набув широкого резонансу. Кошти від концерту були перераховані в благодійні фонди допомоги дітям Камбоджі і Тибету. «Цей факт був активно інтерпретований у світовій пресі, адже це був один з перших концертів грандіозного благодійного шоу-проекту “Паваротті і друзі”, ініційованого у 1992 р. видатним тенором в Модені за участю запрошених шоу-зірок. Ця подія перетворилась на щорічний цикл концертів, кошти від збору котрого спрямовувалися в різні благодійні дитячі фонди...» (Стінг, 2001: 70).

Музиці британця властиво тяжіння до тонких деталей, ритмічна та темброва виразність. Слова до своїх пісень Стінг складає самостійно, тож гра змісту та образів в піснях – характерна риса його творчості.

У творчості співака ясно проглядається спрямованість на синтез традицій та тяжіння до баладності. Відмічаючи первинне враження «тривіальності» музики митця, аналітик виокремлює наявність у ній «неймовірного сплаву» стильових паралелей, алюзій. За словами дослідника, «вона ніби народжена в середині минулого

століття, але в той же час ще не втратила свій сенс» (Арт, 2007: 30).

У своїй творчості Стінг звертається до багатьох стильових і жанрових явищ джазової, рок-та поп-музики, реггі, тому його виконавський та авторський стиль є породженням складного художнього синтезу та є яскраво індивідуалізованим. Важливою ознакою своєрідності стильового самовираження, властивістю «жанрового стилю» (Сохор, 1974) творчості митця є присутність у піснях баладності, оповідальності у поєднання з ліричним висловом, що сприяють особливій проникливості музичних творів автора-виконавця. Стінг ніби не співає свої пісні, а розповідає історії. Вокально-інструментальний тандем концертних виступів митця (спів у власному гітарному супроводі) посилює комунікативний діалог зі слухачем та сприяє енергетичному впливу на останнього.

У контексті сучасної масової культури найталановитіші естрадні виконавці, яких вирізняє неабияка творча індивідуальність, прагнуть до створення власного сценічного образу, творчого іміджу. Деякі з них при цьому спираються на відтворення яскравих технічних ефектів, намагаючись будь-яким чином зацікавити глядача та привернути до себе його увагу. В піснях таких виконавців найчастіше переважають нескладні музичні мотиви та вербальні тексти, що легко сприймаються та запам'ятовуються. На противагу цьому, концертно-виконавський стиль Стінга значною мірою є стриманим, аскетичним, загострюючи увагу слухачів насамперед на глибині музичної та поетичної мови митця.

Стінг вирізняється від багатьох артистів свого часу наявністю своєї особистої виконавської етики, принципів норм якої він завжди дотримується. Він, зокрема, не вважає за доцільне співати під фонограму та зніматися в кліпах. Виконавець-універсал зі стійкою харизмою, Стінг під час концертних виступів майже ніколи не залишає свою гітару.

Артист майстерно об'єднує в своїй творчій особистості функції композитора, виконавця та поета, саме тому його і відносять до плеяди універсальних митців-музикантів. Музика Стінга легка до сприйняття та ненав'язливого прослуховування, але якщо спробувати більш уважно та детально розглянути музичні та вербальні тексти автора, можна віднайти багато епітетів, алюзій, парафраз, метафор та анафор. Таким чином, вербальна мова музиканта більш глибинна, ніж може уявити звичайний слухач. Зокрема, багатством яскравих вербальних зворотів у текстах своїх пісень співак зобов'язаний своїй філологіч-

ній освіті та дворічному досвіду роботи викладачем англійської мови.

Глибоке світосприйняття і тонке відчуття поетичної і музичної царин надають композиторській мові Стінга неповторності, тобто універсальності. Звертаючись до автобіографічної книги митця «Розбита музика...» (Стінг, 2005), можна зробити висновок, що його музика – це його життя, його найбільша пристрасть, яка все життя була підтримкою для музиканта.

Музична мова Стінга є абсолютно неповторною та несхожою на мову інших популярних музикантів-сучасників. Кожний з етапів професійного зростання митця залишає відбиток на його стильовому розмаїтті. На кожному важливому (переломному) етапі життя Стінг змінює стильовий малюнок своєї творчості. Так, зокрема, в багатьох піснях композитора можна прослідкувати зміщення стилів в середині твору. Одним з таких творів є пісня “Englishman in New York”, де автор доречно поєднує риси джазової стилістики, року та реггі, тим самим демонструючи можливість співіснування різних культур на одній території.

Самобутнє музичне мислення Стінга зумовлює концептуальний підхід до створення та виконання пісні. Опорою розвитку вихідної інтонації його пісень слугує варіантний тип розгортання музичного матеріалу, що сполучується з принципами *ostinato* (якістю, особливо значущою в масштабах ХХ ст.).

Еволюція творчої індивідуальності митця, специфіка музичного вираження світовідчуття підкреслені у численних інтерв'ю, автокоментарях, автобіографічних нарисах. У розвитку музичної діяльності творчість Стінга набула суттєвих змін та збагатилася новими смислами і значеннями, під впливом загальнокультурних процесів. Зміни в мистецтві значною мірою віддзеркалюють зміну свідомості музиканта, його світовідчуття, реакцію на зовнішній світ та внутрішні переживання.

Стінг є одночасно видатним композитором, музикантом-виконавцем та актором. Його творчості загалом притаманні змістовна глибина й щире вираження думок як у вербальних текстах, так і в музичних полотнах. Музиці композитора властиві емоційна стриманість, тяжіння до баладності. В творчості співака ясно проглядається спрямованість на синтез традицій, в яких він зростає. В якому б стилі він не творив, його музика завжди була чуттєвою, проникливою та ліричною. Зазначимо, що митця завжди турбували світові соціальні та екологічні проблеми, і це, звичайно, теж знайшло відображення в його музиці.

Висновки. Авторська творчість Г. М. Самнера (Стінга) як талановитого композитора та співака презентує стильове розмаїття, ознаки художнього синтезу, властивого сучасній естрадно-популярній музиці як складнику музичної культури. Стильовий діапазон його творчості охоплює царину поп-, джаз- і рок- музики, стилістику реггі, етнічної музики, сполучуючи традиції популярно-масової та класичної музики, творчо переосмисленої митцем відповідно до його авторської індивідуальності. Опора на різні національні джерела в органічному поєднанні зі стилістикою популярно-естрадної музики та оригінальним стилем визначають яскраву індивідуалізацію творчості британського майстра.

Суттєвим чинником вияву мистецької індивідуальності музиканта та важливим сегментом сучасної масової музичної культури є вокальна сфера. Вокально-естрадні опуси композитора-співака є носієм його авторського коду, демонструють специфіку його музичного мислення, виконавської інтонації. Композиторський та виконавський доробок Стінга у вокальному жанрі, будучи яскравим феноменом сучасної масової музичної культури, виявляє свою жит-

тєздатність у світовому мистецькому просторі завдяки органічності, вписаності у культурно-історичний процес.

Аналіз літературних джерел та художніх артефактів композиторської і виконавської творчості Стінга уможливорює висновок про те, що на сучасному етапі у вітчизняному музикознавстві є потреба у комплексному осягненні універсальності мистецької особистості та творчої діяльності цього багатогранного автора і виконавця в контексті визначення загальних тенденцій розвитку світової музичної культури кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Важливими перспективами подальших досліджень у цій сфері є ґрунтовне дослідження окремих аспектів композиторської та виконавської творчості Стінга, які досі залишалися поза увагою науковців. Серед них слід зазначити, зокрема, необхідність глибокого осмислення вербальної та музичної мови митця, здійснення музикознавчого та лінгвістичного аналізу його найвагоміших пісень, завдяки яким британський музикант отримав світове визнання, а також детальний аналіз змісту та характеру основних етапів творчого шляху цього артиста-універсала.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арт В. Острая личность: Творческая биография певца Стинга. Москва : Б 52, 2007. Вып. 2. С. 28–30.
2. Самин Д. Сто великих вокалистов. Москва : Вече, 2004. 479 с.
3. Сохор А. О массовой музыке. Вопросы теории и эстетики музыки : сб. ст. Вып. 13. Ленинград : Сов. композитор, Ленинград. отд., 1974. 158 с.
4. Стинг : Личное дело. Москва. «Академия», 2001. Вып. 3. С. 70–73.
5. Стинг. Разбитая музыка: это история обо мне, которого никто не знает. Екатеринбург : У-Фактория, 2005. 391 с.

REFERENCES

1. Art V. Ostraya lichnost': Tvorcheskaya biografiya pevtsa Stinga [Sharp personality: Creative biography of the singer Sting]. Moscow. B 52, 2007. Vol. 2. S. 28–30 [in Russian].
2. Samin D. Sto velikih vokalistov [One hundred great vocalists]. Moscow : Veche, 2004. 479 s. [in Russian]
3. Sohor A. O massovoi muzyke [About mass music]. Voprosy teorii i estetiki muzyki : sb. st. Vol. 13. Leningrad : Sov. kompozitor, Leningrad. otd, 1974. 158 s. [in Russian]
4. Sting: Lichnoe delo [Personal case]. Moscow. Akademiya. 2001. Vol. 3. S. 71–73. [in Russian]
5. Sting. Razbitaya muzyka: eto istoriya obo mne, kotorogo nikto ne znaet [Broken music: this is a history about me that no one knows]. Ekaterinburg : U-Faktoriya, 2005. 391 s. [in Russian].